

*Ky projekt financohet nga
Bashkimi Evropian*

Ky program zbatohet nga

FUQIZIMI I OMSHC-ve SHQIPTARE PËR PROMOVIMIN E MBROJTJES SË NATYRËS NË SHQIPËRI

*Shoqëria civile shqiptare
për një njësi evropian*

ky aktivitet zbatohet nga

*Ky projekt financohet nga
Bashkimi Evropian*

BASHKIMI EVROPIAN
DELEGACIONI NË SHQIPËRI

“Bashkimi European është i përbërë nga 28 vende anëtare të cilët kanë vendosur që gradualisht të lidhin së bashku njohuritë, burimet dhe fatet e tyre. Së bashku, gjatë një periudhe të zgjerimit në më shumë se 50 vitet e fundit, ata kanë ndërtuar një zonë stabiliteti, demokracie dhe zhvillimi të qëndrueshëm duke ruajtur diversitetin kulturor, tolerancën dhe liritë individuale.

Bashkimi European është i angazhuar për ndarjen e arritjeve të tij me vendet dhe popujt përtej kufijve të tij”.

Ky botim u përgatit në kuadër të Programit ACHIEVE financiar nga BE, mbështetur nga REC Shqipëri dhe zbatuar nga INCA.

Për më shumë informacion:

INCA

Adresa: Rruga Islam Alla,
Pall IVEA, 1001, Tirana, Albania
Tel/Fax: +355 4 2231437
E-mail: info@inca-al.org
www.inca-al.org

*Shogëria civile shqiptare
për një mjedis evropian*

Cfare eshte ACHIVE ?

Projekti synon:

rritjen e bashkëpunimit mes OShC-ve dhe autoriteteve shtetërore, pjesëmarrjen aktive dhe cilësore në proceset legjislativë, si dhe të mbajë një rol në zbatimin e legjislationit duke pasur parasysh nismat publike dhe ato private.

Përmes këtyre veprimeve do të ndihmohen OShC-të mjedisore, duke mbështetur njëkohësisht përmirësimin e mëtejshëm të strukturës së brendshme organizative, rritjen e kapaciteteve të stafit të tyre, përfshirjen e vullnetarëve dhe rritjen e besueshmërisë dhe profilin e tyre në lidhje me komunitetet vendore ku ushtrojnë veprimtarinë.

Gjatë projektit grupi kryesor i synuar janë OShC-të mjedisore, organizatat me bazë komunitare dhe të rinjtë e vullnetarë. Pjesë të këtij projekti do të jenë edhe Ministria e Mjedisit e agjencitë e saj si, ministritë e linjës dhe Komisionet Parlamentare.

Objektivat

Objekti i përgjithshëm:

Incukurimi i shoqërisë civile për pjesëmarrje aktive në hartim politikash dhe në kontributin për plotësimin e detyrimeve të Shqipërisë nën Marrëveshjen e Stabilizimit Asociimit Shqipëri-BE.

Objekti i specifik:

Grup i qëndrueshëm OShC i aftë të punojë në mënyrë profesionale dhe të qëndrueshme duke adresuar në bashkëpunim me OShC-të e tjera dhe aktorë shtetërorë respektivë – çështjet mjedisore deri në nivel politikash.

Ky projekt do të adresojë nevojat e mëposhtme:

- Përmirësimin e bashkëpunimit të OShC me aktorët shtetërorë (autoritetet qendrore dhe vendore)
- Mungesën e ekspertizës së OShC-ve në tematikat mjedisore;
- Mos përfshirjen e OShC-ve të vogla dhe çështjeve rajonale në programet kombëtare;
- Qëndrueshmërinë e OShC-ve dhe lidhjen e tyre me komunitetet vendore.

Fushat e OShC-ve:

Cilësia e ajrit

Mbrojtja e natyrës

Menaxhimi i mbetjeve dhe Legjislacioni horizontal

Qendra Rajonale e Mjedisit për Evropën Qendrore e Lindore REC

Është një organizatë ndërkombëtare me mision mbështetjen në adresimin e problemeve mjedisore. REC e përmbush misionin e saj duke nxitur bashkëpunimin ndërmjet qeverive, organizatave joqeveritare, bizneseve dhe aktorëve të tjerë mjedisorë, si dhe duke mbështetur shkëmbimin e lirë të informacionit dhe pjesëmarrjen e publikut në vendimmarrjen mjedisore.

REC është krijuar në 1990 nga Shtetet e Bashkuara, Komisioni Evropian dhe Hungaria. Sot REC bazohet ligjërisht në Kartën e nënshkruar nga qeveritë e 30 vendeve dhe Komisioni Evropian.

REC ka një rrjet zyrash në 17 shtete:

Shqipëria, Bosnja-Hercegovina, Bullgaria, Kroacia, Republika Çeke, Estonia, Hungaria, Letonia, Lituania, RIJ e Maqedonisë, Mali i Zi, Polonia, Rumania, Serbia, Sllovakia, Sllovenia dhe Turqia.

Zyra qendrore ndodhet në Szentendre, Hungari.

Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri INCA

Është një organizatë jo qeveritare e ngritur në Qershor të vitit 2000, dhe e regjistruar si e tillë në vitin 2004, INCA ka zyrën e saj në Tiranë, por vepron në të gjithë territorin e Shqipërisë.

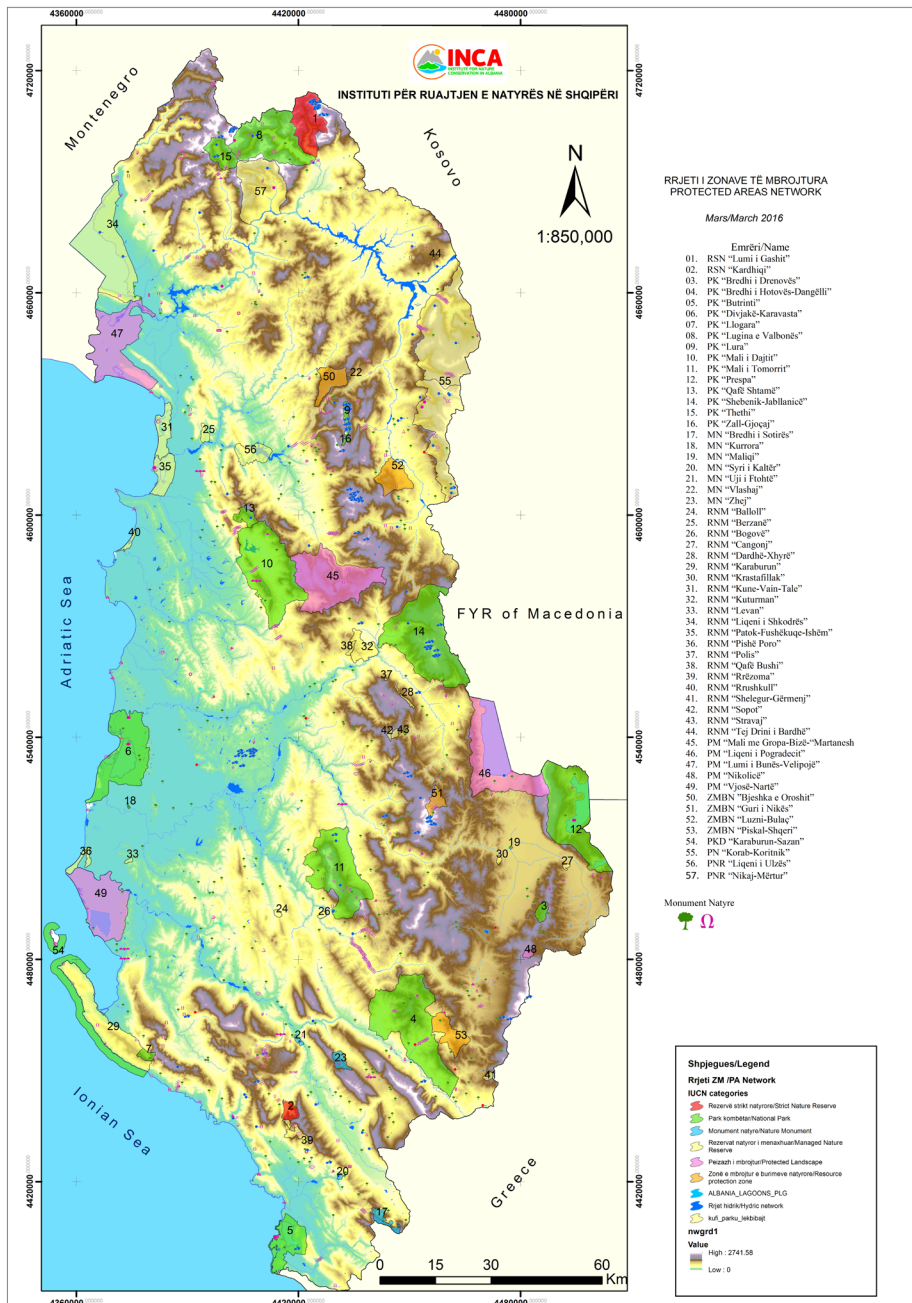
Me projekte dhe ekspertizën e saj, INCA kontribuon në përmirësimin e menaxhimit të zonave të mbrojtura, menaxhim e qëndrueshëm të burimeve ujore, bregdetare dhe ekosistemet detare dhe në zgjerimin e rrjetit të zonave të mbrojtura në vend nëpërmjet një qasje pjesëmarrëse gjithëpërfshirëse. Ajo ka si qëllim kryesor të japë ndihmesën e saj në fushën e formimit profesional nëpërmjet trajnimeve dhe procesit të pjesëmarrjes, në ruajtjen e mjedisit, në mbrojtjen e vlerave natyrore dhe zhvillimin rajonal, mbrojtjen e florës dhe të faunës, vlerësimin e diversitetit biologjik, menaxhimin e zonave të

mbrojtura, rritjen e ndërgjegjësimit të publikut dhe vendimmarrësve politik, dhe të ndërmarrë masa mbrojtëse kur është e mundur dhe e nevojshme për mbrojtjen e llojeve dhe habitateve të tyre kritike.

Njëherazi është organizata drejtuese e Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës i cili ka në fokus përmirësimin e mirë menaxhimit të zonave të mbrojtura dhe burimeve natyrore. Rrjeti për Mbrojtjen e Natyrës është krijuar në kuadër të projektit SENiOR-A (Mbështetje për Organizatat Mjedisore të Shoqërisë Civile në Shqipëri) me financim të Qeverisë Suedeze dhe asistencë të REC-Albania. Ai përbëhet nga 7 organizatat mjedisore të cilat kanë një shpërndarje në të gjithë Shqipërinë.

Fuqizimi i Organizatave Mjedisore të Shoqërisë Civile (OMSHC) Shqiptare për promovimin e mbrojtjes së natyrës në Shqipëri

Shumica e burimeve natyrore në Shqipëri janë nën kërcënimin e presioneve, të vazhdueshme si prerjet e paligjshme, gjuetia, turizmi i pakontrolluar dhe aktivitet rekreative jo mirë të menaxhuara, erozioni dhe degradimi i tokës, zjarret, keq menaxhimi i ujërave dhe ndërtimi i HEC-ve.

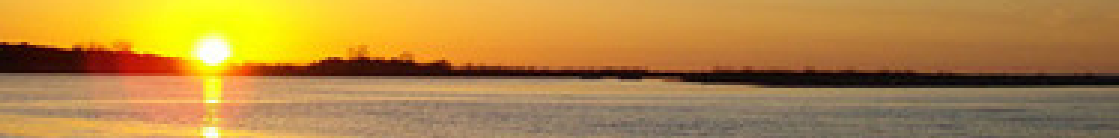
Zbatimi i dobët i legjislacionit dhe menaxhimi joefektiv i aplikuar në praktikë mbeten shqetësimet kryesore të ruajtjes së natyrës dhe biodiversitetit në Shqipëri.

Strukturat qendrore dhe lokale që merren me ruajtjen dhe përdorimin e burimeve natyrore dhe elementëve të biodiversitetit, menaxherët e zonave të mbrojtura dhe aktorët tjerë shpesh nuk kanë njohuritë, aftësitë dhe mjetet e mjaftueshme për të arritur një menaxhim efektiv të zonave të mbrojtura dhe burimeve natyrore. Menaxhimi i qëndrueshëm i burimeve natyrore në Shqipëri nuk është i integruar ende si duhet në politikën kombëtare dhe lokale. Përfshirja e komuniteteve lokale në ruajtjen e natyrës dhe menaxhimin e zonave të mbrojtura ka ende një rrugë të gjatë për të kryer.

Aktualisht, kjo situatë pengon zbatimin efektiv të politikave të ruajtjes së mjedisit dhe natyrës, dhe lehtësisht çon në konflikte dhe keqkuptime, veçanërisht me komunitetet lokale të cilat jetojnë në rajonet me vlerat më të larta të biodiversitetit në vend.

OMShC-të janë struktura të rëndësishme për të ndërmjetësuar pjesëmarrjen e suksesshme të publikut në procesin e vendimmarrjes, duke siguruar që mendimet dhe pikëpamjet e tyre të merren në konsideratë.

Në vendin tonë, megjithë punën e bërë në kuadër të zbatimit të programit SENiOR-A (Mbështetje për Organizatat Mjedisore të Shoqërisë Civile në Shqipëri), të financuar nga Qeveria Suedeze

dhe asistencë të REC-Albania, ekziston një nevojë e madhe për mbështetjen e organizatave të shoqërisë civile në ngritjen e kapaciteteve, për të ndihmuar në vendosjen e bashkëpunimit me strukturat e Agjencisë Kombëtare të Zonave të Mbrojtura (AKZM) dhe stafeve të rinj të Administratës Rajonale të Zonave të Mbrojtura, (AdZM) sipas qarqeve. Shpesh ky rol është i penguar nga mungesa e kapaciteteve të duhura dhe aftësitë e komunikimit ndër mjet tyre, përfshi edhe komunitetin. Njëherazi ky proces është teje i rëndësishëm edhe për strukturat dhe stafet në ndërtim për bashkitë, bazuar në ndarjen e re administrative të territorit të vendit.

Komunikimi me pjesëmarrjen e gjërë të publikut dhe të rrjetit të ruajtjes së natyrës nëpërmjet edukimit e zbatimit të praktikave më të mira për ruajtjen e natyrës dhe përdorimin e integruar e të barazpeshuar të biodiversitetit, mbeten instrumente thelbësore për të rritur mbështetjen ndaj OMSHC për të kontribuar në menaxhimin efektiv të zonave të mbrojtura dhe të burimeve natyrore në Shqipëri.

Pariku Kombëtar Bredhi Hotovës-Dangëlli @ INCA

Objektivi i Përgjithshëm

Sigurimi i veprimeve që kontribuojnë në ruajtjen dhe konservimin e burimeve natyrore në Shqipëri, duke përfunduar kapacitetet dhe rolin e OMSHC në Shqipëri.

Objektivat specifik

- Shtimi i forcës, rolit dhe aftësive të Organizatave Mjedisore të Shoqërisë Civile (OMShC-ve) në procesin e menaxhimit të zonës së mbrojtur dhe të zhvillimit të saj, detyrimit të zbatimit të legjislacionit në fuqi, luftes kundër korrupsionit në fushën e mbrojtjes së natyrës dhe minimizimit të ndikimit negativ në burimet natyrore.
- Inkurajimi i bashkëpunimit operativ ndërmjet OMShC-ve dhe komunitetit, nxitjen dhe ndërtimin e partneritetit me të gjithë administratat kombëtare dhe lokale, duke ndërmarrë iniciativa dhe veprime të përbashkëta, që kanë për qëllim mbrojtjen, promovimin dhe menaxhimin e burimeve natyrore në zonat e mbrojtura në 2 rajonet pilote të përzgjedhur (Gjirokastrë dhe Kukës).
- Ndërtimi i një program afatgjatë pune të bazuar në përmirësimin dhe zbatimin e legjislacionit kombëtar dhe të acquis të BE-së si dhe të iniciativave dobiprurëse në fushën e mbrojtjes së natyrës.

Aktivitetet

1-Takimet koordinuese dhe informuese për projektin.

2-Ngritja dhe funksionimi i një grupi aktiv të OMShC-ve që kanë aktivitete për ruajtjen e natyrës.

- Identifikimi i OMShC-ve aktive në rajonet pilot;
- Krijimi i grupeve lokale të monitorimit për mbrojtjen e natyrës në rajonet pilote;
- Krijimin e mekanizmave duke bërë të mundur vlerësimin dhe monitorimin e ZOO-s ekzistuese si dhe ruajtja e kafshëve të egra sipas standardeve.

3-Zhvillimi dhe zbatimi i programit të trajnimit për përforcimin e kapaciteteve të OMShC-ve në analizimin e legjislacionit ekzistues për ruajtjen e natyrës si dhe për të monitoruar dhe raportuar zbatimin e tyre në praktikë.

- Zhvillimi i udhëzimeve dhe materialeve të trajnimit.
- Hartimin e një platforme hetimore që do të aplikohen në zonat e mbrojtura.
- Kryerja e dy seminareve trajnuese (2 ditë) me OMSHC në secilën prej zonave pilote. Hetimin vend për të kryer monitorimin në bazë të platformës hetimore përgatitur dhe paraqitur më parë.

4- Ngritja e vetëdijësimit publik në lidhje me situatën kritike për menaxhimin e zonave të mbrojtura në Shqipëri.

Ndërmerrja e aktivitete promovuese në secilën nga rajonet pilote në kuadër të ditëve mjedisore, për Direktivën e BE-së “Natyra 2000”, njohja me rezultatet kryesore të grumbulluara nga monitorimi dhe hetimi gjatë zbatimit të aktiviteteve të projektit. Reklama dhe spote audio do të transmetohet në televizionet lokale në vend, në gazetatat lokale në lidhje me aktivitetet e projektit.

5-Hartimi i një dokumenti me analiza dhe rekomandime për mbrojtjen e natyrës për organet e qeverisjes kombëtare dhe lokale.

Rezultatet e pritshme

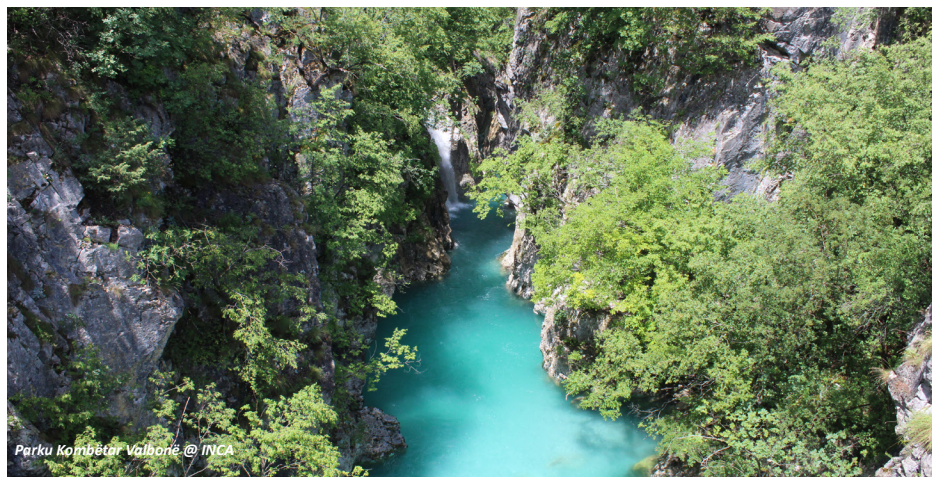
1-Forcim të rolit të Rrjetit të OJF-ve për aktivitetet mbikëqyrëse dhe të grumbullimit dhe analizimit të dhënave.

2-Rritja e kapaciteteve të OMSHC-ve dhe aktorëve lokalë, në lobim dhe teknikat e monitorimit për zbatimin e përafrimit të legjislacionit kombëtar për mbrojtjen e natyrës.

3-Kryerjen e një serie veprimtarish mbikëqyrëse për zbatimin aktual të legjislacionit kombëtar për mbrojtjen e natyrës.

4-Rritja e informimit të publikut mbi mangësitë dhe problemet me të cilat përballen në menaxhimin e qëndrueshëm të zonave të mbrojtura.

5-Mbështetja e përpjekjeve të qeverisë shqiptare për të mbushur boshllëqet në mes të legjislacionit kombëtar mjedisor dhe standardet e BE-së biodiversitetit.

Parku Kombëtar Valbonë @ INCA

Parku Kombëtar Valbonë @ INCA

Parku Kombëtar Valbonë @ INCA

Parku Kombëtar Valbonë @ INCA

Parku Kombëtar Bredhi Hotovës-Dangëlli @ INCA

PËRMBLEDHJE E LEGJISLACIONIT

LIGJ nr. 8906, datë 06.06.2002

“PËR ZONAT E MBROJTURA” (të ndryshuar)

QËLLIMI

1. Qëllimi i këtij ligji është të sigurojë mbrojtje të veçantë të përbërësve të rëndësishëm të rezervave natyrore, të biodiversitetit dhe të natyrës në tërësi, nëpërmjet krijimit të zonave të mbrojtura.
2. Zonat e mbrojtura krijohen për të siguruar ruajtjen dhe ripërtëritjen e habitateve natyrore, të llojeve, të rezervave dhe të peizazheve natyrore.
3. Ky ligj rregullon mbrojtjen e 6 kategorive të zonave të mbrojtura, që zbatohet në territorin e Republikës së Shqipërisë. Kategorizimi i zonave, statusi dhe niveli i mbrojtjes për secilën zonë mbështetet në kriteret e Qendrës Botërore të Ruajtjes së Natyrës (IUCN).

OBJEKTI

Ky ligj ka për objekt shpalljen, ruajtjen, administrimin, menaxhimin dhe përdorimin e qëndrueshëm të zonave të mbrojtura dhe të burimeve natyrore e biologjike të tyre; lehtësimin e kushteve për zhvillimin e turizmit mjedisor; për informimin dhe edukimin e publikut dhe për përfitime ekonomike, të drejtpërdrejta dhe të tërthorta, nga popullsia vendore, nga sektori publik dhe privat.

LIGJ nr. 9587, datë 20.07.2006

“PËR MBROJTJEN E BIODIVERSITETIT” (të ndryshuar)

LIGJI SYNON

1. Të sigurojë mbrojtjen dhe ruajtjen e diversitetit biologjik.
2. Të rregullojë përdorimin e qëndrueshëm të përbërësve të diversitetit biologjik, nëpërmjet integritetit të elementeve kryesore të biodiversitetit në strategjitë, planet, programet dhe vendimmarrjet e të gjitha niveleve.

FUSHA E ZBATIMIT

1. Ky ligj zbatohet:

- a) për të gjitha sipërfaqet gjeografike, tokësore, ujore dhe detare të Republikës së Shqipërisë, pronë shtetërore apo private;
- b) për të gjithë përbërësit e diversitetit biologjik, që gjenden në mjediset e përmendura në shkronjën “a” të pikës 1 të këtij neni.
- c) nga organet shtetërore, që veprojnë në kuadër të këtij ligji apo të ligjeve të tjera të kësaj fushe, nga personat fizikë dhe juridikë, publikë e privatë, vendas dhe të huaj, veprimtaritë e të cilëve kanë ndikim në biodiversitet, si dhe nga organizatat shoqërore dhe nga publiku.

2. Materiali gjenetik dhe organizmat gjenetiksht të modifikuar (OMGJ-të) nuk janë objekt i këtij ligji.

LIGJ nr.10006, datë 23.10.2008

“PËR MBROJTJEN E FAUNËS SË EGËR” (të ndryshuar)

QËLLIMI

1. Ky ligj ka për qëllim mbrojtjen, menaxhimin dhe kontrollin e faunës së egër, me synim për të ruajtur llojet, popullatat, habitatet ku ato jetojnë, rrugët e shtegtimit, si dhe për të siguruar kërkesat e tyre për ushqim, strehim dhe shumim.

2. Fauna e egër në territorin e Republikës së Shqipërisë është pasuri kombëtare, që administrohet dhe mbrohet me ligj, në përputhje edhe me konventat përkatëse ndërkombëtare, ku Republika e Shqipërisë është palë.

FUSHA E ZBATIMIT

1. Ky ligj zbatohet për të gjitha llojet e nënllojet e faunës së egër, përfshirë vezët, foletë, të vegjlit dhe habitatet ku jetojnë të lira, përgjithmonë ose përkohësisht, në mjedise natyrore, tokësore e ujore, në territorin e Republikës së Shqipërisë.

2. Për qëllime të këtij ligji, fauna e egër nuk përfshin kafshët shtëpiake.

LIGJ nr.10 253, datë 11.3.2010

“PËR GJUETINË” (të ndryshuar)

QËLLIMI

- a) përcaktimin e rregullave e të kërkesave për zhvillimin e gjuetisë, si një veprimtari tradicionale, sportive, çlodhëse dhe turistike;
- b) menaxhimin e qëndrueshëm të gjuetisë, duke e vlerësuar faunën e egër si pasuri kombëtare që administrohet dhe mbrohet me ligj;
- c) garantimin që parimet për gjuetinë të zbatohen në mënyrë rigoroze, duke ruajtur tërësinë e ekosistemit dhe baraspeshën ekologjike;
- ç) mosdëmtimin e llojeve të faunës së egër e të habitateve të tyre gjatë ushtrimit të gjuetisë;
- d) respektimin e së drejtës së gjuetisë dhe të të drejtave mbi gjahun, mbi trofetë e produktet e gjuetisë dhe të tregtimit të tyre.

LIGJ nr.10120, datë 23.4.2009

*“PËR MBROJTJEN E FONDIT TË BIMËVE MJEKËSORE,
ETEROVAJORE E TANIFERE NATYRORE”*

(të ndryshuar)

QËLLIMI

- a) fondin e bimëve mjekësore, eterovajore e tanifere natyrore (BMET), që rriten e zhvillohen në territorin e Republikës së Shqipërisë, duke zbatuar masa mbrojtëse e administruese, tërësore për fondin e të veçanta për çdo lloj, duke respektuar kërkesat teknike për vjeljen e mbledhjen e tyre, duke nxitur e përkrahur veprimtaritë për rehabilitimin e për kultivimin e tyre;
- b) llojet e kultivuara nga njeriu, në sipërfaqet e fondit të tokave pyjore, kullosore apo bujqësore, gjatë kultivimit, mbledhjes e vjeljes së tyre, si dhe llojet e kultivuara në parcela eksperimentale, në kuadër të veprimtarive kërkimore-shkencore;
- c) fondin e bimëve mjekësore, eterovajore e tanifere natyrore, që rriten e zhvillohen në gjendje natyrore në territorin e Republikës së Shqipërisë e që është pasuri kombëtare.

OBJEKTI DHE PËRBËRJA E FONDIT TE BIMET

1. Objekt i këtij ligji është tërësia e fondit të bimëve mjekësore, eterovajore e tanifere natyrore, si dhe secili lloj, që përfshihet në fond, gjatë periudhës së rritjes, vjeljes e mbledhjes, si dhe gjatë magazinimit e transportimit të tyre, për t'ua ruajtur vlerat përdoruese e kurative të tyre.

2. Fondi i bimëve mjekësore, eterovajore e tanifere natyrore përbëhet nga llojet e nënlojet e bimëve dhe popullatat e tyre, si dhe nga habitatet, tokësore e ujore, ku ato rriten e zhvillohen në gjendje natyrore, si pjesë e rëndësishme e florës së vendit.

LIGJ nr.9867, datë 31.1.2008

“PËR PËRCAKTIMIN E RREGULLAVE DHE TË PROCEDURAVE PËR TREGTIMIN NDËRKOMBËTAR TË LLOJEVE TË RREZIKUARA TË FAUNËS DHE TË FLORËS SË EGËR” (të ndryshuar)

QËLLIMI

Ky ligj përcakton rregullat dhe procedurat për zbatimin e dispozitave të konventës “Për tregtinë ndërkombëtare të llojeve të rrezikuara të florës dhe të faunës së egër”, në mënyrë që tregtia e tyre ndërkombëtare të mos ua rrezikojë mbijetesën dhe të shmangë keqtrajtimet e tyre gjatë tregtimit ndërkombëtar.

FUSHA E ZBATIMIT

1. Ky ligj zbatohet për llojet e faunës dhe të florës, të listuara në anekset e konventës, si dhe për ato të listuara në listën vendase, ku përfshihen llojet e faunës dhe të florës vendase, të cilat miratohen me urdhër të ministrit. Me sugjerimin e instituteve kërkimore-shkencore përkatëse, ministri miraton shtimin ose heqjen e një lloji të caktuar nga lista vendase.

2. Për individë të një lloji, të përfshirë më vonë në njërën nga tri anekset e konventës, personi fizik apo juridik, që e ka në zotërim ose në kontroll, zbaton detyrimet, që burojnë nga përfshirja, 6 muaj pas hyrjes në fuqi të këtij ligji, por jo më vonë se një vit.

3. Importi, eksporti, tranzitimi, rieksperti i llojeve të florës dhe të faunës së egër, që nuk janë të listuara në anekset e përmendura në pikën 3 të nenit 2 të këtij ligji, nuk pajisen me leje, por i nënshtrohen kontrollit të zakonshëm doganor.

